KRAO
Kouvolan rautatie- ja aikuiskoulutus

Liikenne- ja viestintävaliokunta
Eduskunta

Viite: Hallituksen esitys laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamiseksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Kouvolan Rautatie- ja Aikuiskoulutus Oy:n lausunto liikennepalvelulaista

Liikenne ja viestintäministeriö ehdotti vuonna 2011, että rautatiealan valtakunnallinen koulutus siirretään VR-Yhtymä Oy:n omistamalta VR Koulutuskeskukselta (VRKK) Kouvolan kaupungin ylläpitämän Kouvolan seudun ammattiopiston tehtäväksi. Koulutusta antavan oppilaitoksen tuli olla **neutraali** oppilaitos, joka antaa kaikille tasapuolisesti tarvittavaa koulutusta. LVM:n ylijohtaja Minna Kivimäki allekirjoitti 18.6.2012 Roadmapin, jossa siirtoa koskevat vaiheet linjattiin.

Rautatiealan koulutus on jatkossakin ammattiin pätevöittävää koulutusta ilman tutkintoa, mutta pidemmällä aikavälillä pyritään siihen, että kaikki rautatiealan koulutus olisi ammattiin pätevöittävää ja tutkintoon johtavaa koulutusta. Lisäksi Roadmapin 11-kohdan mukaan pidemmän aikavälin toimenpiteenä rautatiealan koulutus siirretään OKM:n hallinnonalan vastuulle ns. ammatillisen erikois-oppilaitos- tai ammatillisen oppilaitosmallin mukaisesti.

Rautatiealan ammattilaisten perus- ja täydennyskoulutus Kouvolassa käynnistyi ensivaiheessa osana Kouvolan seudun ammattiopiston koulutustarjontaa 1.1.2014 lukien. Koulutus yhtiöitettiin 1.1.2015 lukien ja siitä vastaa Kouvolan Rautatie- ja Aikuiskoulutus Oy.

Kuljettajan peruskoulutus

Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi on 24.4.2017 päivätyssä tiedotteessaan ilmoittanut tarkennuksista kuljettajakoulutuksen järjestämiseen. Trafi edellyttää jatkossa, että koulutustoiminta vastaa

Kouvolan Rautatie- ja Aikuiskoulutus Oy | Prikaatintie 2 45100 Kouvola | etunimi.sukunimi@krao.fi puh. 020 615 1223 | www.krao.fi Y-tunnus: 2644196-3 | Kouvola

voimassa olevaa säätelyä. Näin ollen lupakirjan saamiseen tai lisätodistuksen kalustotyyppi- tai rataverkkokohtaiseen laajentamiseen tähtäävä koulutus tulee jatkossa aina hankkia viraston hyväksymästä oppilaitoksesta, **joksi myös rautatieliikenteen harjoittaja voi hakeutua.**

KRAO Oy katsoo edellä olevan ohjeen olevan vastoin LVM:n 2012 Roadmapissa linjattuja tavoitteita ja voivan johtaa koulutuskentän pirstaloitumiseen ja vaarantavan riippumattomuuden ja puolueettomuuden tavoitteen. LVM:n nykyisen rautatiealan koulutuksen avustuksen tai jatkossa mahdollisesti Opetus- ja kulttuuriministeriön avustuksen jakautuminen liian monelle koulutuksen järjestäjälle vaarantaisi myös koulutuksen järjestämisen taloudellisen pohjan ja heikentäisi toimijasta riippumattomien, neutraalien oppilaitosten toimintaedellytyksiä. Tästä voisi olla lisäksi seurauksena toiminnan harjoittajien maksuosuuden kasvaminen, jolla olisi samalla heijastusvaikutuksia rautatieliikenteen kilpailuedellytyksiin ja uusien toiminnan harjoittajien markkinoille tuloon.

Tulkintamme mukaisesti Komission päätöksen 22.11.2011 (2011/765/EU) 5. artiklan 1. kohdan mukaan on jäsenvaltioiden harkinnassa, annetaanko rautatieyritykselle tai rataverkon haltijalle koulutuslaitoshyväksyntä. Edellä mainittu ongelma tulisi KRAO Oy:n näkemyksen mukaan huomioida tulevassa liikennepalvelulaissa, jotta kilpailun avautuessa kaikilla nykyisillä ja markkinoille tulevilla toiminnan harjoittajilla olisi kelpoisen henkilöstön saatavuuden osalta yhtäläiset toimintaedellytykset.

Näyttöjen vastaanotto

Komission päätöksessä 2011/765/EU todetaan mm. ”jotta voitaisiin saavuttaa veturinkuljettajien ja veturinkuljettajakokelaiden hyväksymiseen tähtäävän koulutuksen ja tutkintojen asianmukainen ja vertailukelpoinen taso kaikissa jäsenvaltioissa, on tarpeen vahvistaa unionin tason yhteiset perusteet sekä veturinkuljettajien koulutuskeskusten että tutkintojen vastaanottajien tunnustamista koskeville menettelyille”.

KRAO näkemyksen mukaan tätä tavoitetta tukee parhaiten edellä esitetty koulutuksen säilyttäminen toiminnanharjoittajista riippumattomilla tahoilla ja tutkinnon vastaanottajien osalta Komission suosituksen **2011/766/EU** mukaisen tutkintokeskuksen perustaminen veturinkuljettajien tutkintojen järjestämistä varten, jossa tapauksessa jäsenvaltio voi erityisin kansallisin edellytyksin delegoida tutkinnon vastaanottajien tunnustamisen tutkintokeskukselle.

KRAOn näkemyksen mukaan koulutuksen laadun ja osaamisen varmistamiseksi näyttöjen vastaanottajan tulisi olla toiminnanharjoittajasta ja koulutusorganisaatiosta riippumaton taho. Tämä voitaisiin varmistaa esimerkiksi säätämällä veturinkuljettajakoulutukseen kuljettajatutkintotoiminnan järjestämisestä säädetyn lain 10.7.1998/535 tyyppinen laki.

Muut huomiot

LVM:n 18.6.2012 Roadmapin tavoitteena oli rautatiealan koulutuksen siirtäminen OKM:n hallinnonalan vastuulle. Rautatiealan koulutuksen järjestäminen OKM:n alaisena voisi tapahtua 1.1.2018 voimaan tulevan Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 8§:n mukaan ammatillisiin tehtäviin valmistavana koulutuksena, kuten ansio- ja liikennelentäjän tehtäviin valmistava koulutus, lennonjohtajan tehtäviin valmistava koulutus ja kaupunkiraideliikenteen kuljettajien tehtäviin valmistava koulutus.

Näihin ammatillisiin tehtäviin valmistava koulutus tuottaa kyseisissä tehtävissä tarvittavan perusammattitaidon. Ammatillisiin tehtäviin valmistavissa koulutuksissa ei noudattaisi Opetushallituksen laatimia tutkinnon perusteita, vaan koulutusten sisältö ja vaatimukset määräytyisivät kyseistä ammattialaa koskevan sääntelyn mukaisesti.

Ammatillisiin tehtäviin valmistavan koulutuksen järjestäminen edellyttäisi kyseisten koulutusten 23 §:ssä tarkoitettua järjestämislupaa sekä mahdollisesti edellytettävää muiden viranomaisten myöntämää lupaa.

Tässä mallissa Opetus- ja kulttuuriministeriö rahoittaa rautatiealan koulutuksen (Komission päätös 2011/765/EU), jonka säädösten valmistelusta tulisi päättää erikseen. Näin menetellen veturinkuljettajakoulutus olisi verrannollinen muuhun ammatilliseen koulutukseen, jossa työnantajien velvollisuutena ja rahoitettavana ei ole ammatillisesti kelpoisen henkilöstön peruskoulutus.

Erillinen tutkintokeskus toimisi tutkinnon vastaanottajana, jolla varmistettaisiin Komission päätöksen 1-kohdan tavoitteiden toteutuminen tutkinnon vastaanottajien osalta. Luvan ja todistuksen myöntämisessä meneteltäisiin muutoin veturinkuljettajadirektiivin mukaisesti.

Timo Tiainen
Toimitusjohtaja
Kouvolan Rautatie- ja Aikuiskoulutus Oy